PAPERAS

8+

Femke Platteau en Freek De Craecker

LESMAP

Pennen kunnen op papier schreeuwen,
vloeken, ketteren kunnen ook met veel
bravoure schallen en trompetteren
maar ze kunnen ook heel zacht en stil
verdriet genezen
met woorden die je nu en dan nog es ‘n keer
wilt lezen

Toon Hermans

DE PERSONAGES

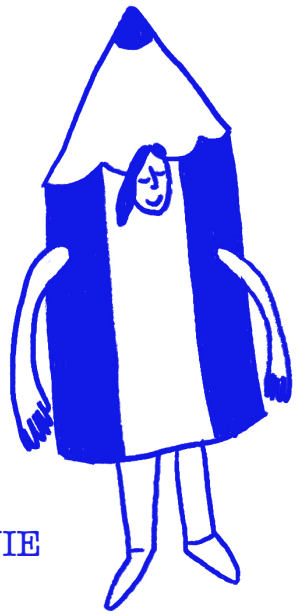

BONNIE

DOPKE

DIERK

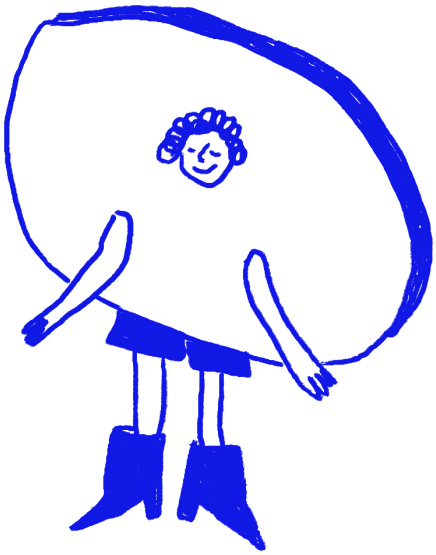

BOLLEKE

PAPERAS

INHOUDOPGAVE

KORTE PAPERASSEN 5

OVER DE VOORSTELLING 6

OVER DE MAKERS 7

VOOR DE PAPERASSEN 8

Hoe je klas voorbereiden op de voorstelling? 8

NA DE PAPERASSEN 9

Hoe kan je met je klas de voorstelling bespreken? 9

OPDRACHTEN:

Wie zit er in de pennenzak? 11

BOLLEKE(Wissen - woordmoord) 12

DIERK (Leeglopen - dada) 14

BONNIE (Dromen op papier - Een schets) 16

DOPKE (Krachttraining - pennenzakkenrock) 18

EXTRA'S 20

KORTE PAPERASSEN

Beste leerkracht,

Fijn dat je tussen al je paperassen de weg gevonden hebt naar de paperas-lesmap! Femke Platteau en Freek De Craecker maakten samen de voorstelling Paperas voor jong en oud.

Ze tonen de verschillende karakters binnen een groep, de verschillende gevoelens van een individu en hoe belangrijk het is om samen te werken. De voorstelling gaat ook over de kracht van woorden en de kracht van stilte.

Via deze lesmap willen we jullie op weg helpen om zowel voor als na de voorstelling aan de slag te gaan met jouw klasgroep.

In deze bundel vindt u achtergrondinformatie en inspiratie over paperas om mee te nemen naar de klas.

Heeft u nog vragen na de voorstelling of wil je jouw ervaring delen, mail gerust naar femke@one-eyed-jack.be.
Ook tekeningen, teksten of knutselwerken doen ons veel plezier en mag je altijd op dit adres bezorgen.

Veel plezier !

De PAPERAS-ploeg

OVER DE VOORSTELLING

Stylo: Wat is de zin?
Potlood: De zin? De zin van wat ?
Stylo: Welja, de zin van alles?
Gom: Ik heb hier echt geen zin in.

Paperas is een voorstelling voor jong publiek (8+) over de kracht en ontoereikendheid van woorden.

Een potlood, een stylo, een alcoholstift en een gom zitten samen vast in een pennenzak.
Af en toe wordt een van hen 'gekozen' om op avontuur te gaan in de grote, onbekende buitenwereld. Ze komen terug met verhalen over romantische liefdesbrieven, moeilijke toetsen, abstracte tekeningen, stresserende belastingaangiftes en andere paperassen.

Al snel beseft het analoge schrijfgerief dat ze daarbuiten 'op' geraken. De gom heeft angst zichzelf helemaal weg te wissen, de stift is bang zijn dop te verliezen en uit te drogen en het potlood weet dat elke keer haar punt geslepen wordt ze een kopje kleiner wordt gemaakt. Om de buitenwereld te trotseren zal het schrijfgerief moeten samenwerken, waarbij elkaar begrijpen en de rol die taal daarin speelt, hun grootste uitdaging wordt.

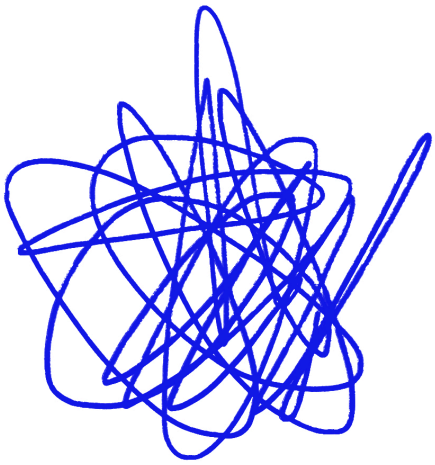

OVER DE MAKERS

Paperas is de nieuwste voorstelling van
Femke Plateau en Freek De Craecker.
Het is een grote verwantschap die hen samenbracht.
Ze willen kwalitatieve artistieke voorstellingen
voor kinderen creëren, een doelgroep die
vandaag nog vaak onderschat wordt.
Zij menen dat kinderen het recht hebben
om op jonge leeftijd in contact te komen
met schoonheid en ontroering in theater.
De makers koesteren de kracht van de kinderlijke
verbeelding en vinden theater het ideale
medium om hier mee aan de slag te gaan.

Zij studeerden beiden Drama aan het KASK te Gent, maar
leerden elkaar al spelend kennen
tijdens ‘Stekeblind’, een voorstelling van 4Hoog.

VOOR DE PAPERASSEN

Hoe je klas voorbereiden op de voorstelling?

Hang een poster, een flyer of de voorpagina van de brochure op in de klas. Vertel aan de leerlingen waar je naartoe gaat.

- Vraag waar ze aan denken bij de titel van het stuk ‘paperas’. Wat zou het kunnen betekenen? Wat valt er op?
- Wat vertelt het beeld, welke fantasie roept het op? Geef een paar kernwoorden mee over de voorstelling.

Het is belangrijk de kinderen te oriënteren binnen de sfeer van theater en toneel. Klasgesprekken zijn dan ook ideaal om die sfeer gezamenlijk te creëren.
Ga rechtstreeks het gesprek aan.
Wie is er al naar theater geweest? Welke voorstelling?
Wie gaat er vaak naar theater? Wat is het verschil tussen theater en een museum?
Hoe gedraag je je in een theaterzaal?

Wat zijn de theatercodes?

-Niet eten en drinken in de theaterzaal
- Niet ‘prutsen’ met de klapstoeltjes
-Niet met je telefoon bezig zijn
- Het kan er donker zijn
- Enthousiast zijn mag, maar luidop praten is storend voor de acteurs
- Na de voorstelling volgt er applaus, waarbij de acteurs buigen.

Wees je ervan bewust dat de acteurs alles horen alles wat jullie zeggen en zien hoe jullie reageren. Het is geen youtube of tiktok waarbij je ongestoord kan reageren. Hier is alles echt.

Bovenstaande vragen kunnen als leidraad dienen. Uiteenlopendeantwoorden zijn mogelijk. Probeer de kinderen zo open mogelijk te laten reageren, maar probeer nog niet te veel zelf in te kleuren over de voorstelling. De makers vinden het belangrijk dat de kinderen met een open houding naar de voorstelling kunnen kijken.

NA DE PAPERASSEN

Hoe kan je met je klas de voorstelling bespreken?

Ga een klasgesprek aan met je leerlingen en ga na welke scènes ze hebben onthouden van de voorstelling.
Start vanuit een ontspannen gesprek met open vragen en maak hetgaandeweg actiever.
De leerkracht kan de tekening op pagina 3 gebruiken om het klasgesprek mee te sturen.

- Welke personages blijven bij?
- Hoe zagen ze eruit? Wat typeert ze?
- In welk personage herken je jezelf het meest?
- Wat zou een passend beroep zijn bij de personages?
- Welke dromen zouden ze najagen?
- Hoe waren de onderlinge relaties?
- Hoe zag het decor eruit?
- Welke beelden bleven hangen?
- Hoe was de muziek?
- Hoe was de belichting?
- Had je zelf zin om mee te doen? Kunnen ze iets voordoen?
- Welk object/ personage kon er nog bij zitten?
- Welke woorden zijn bijgebleven?
- Kunnen de leerlingen iets naspelen?

BLA bla bla BLA BLA

Het is minder interessant om vragen te stellen waarbij kinderen een stelling in moeten nemen zoals ‘wat vond je ervan?’. Het is belangrijk dat ze open kunnen antwoorden en dat er geen goede of foute antwoorden zijn.

Hier kan je ook eventueel kort inzoomen op theaterspecifieke termen zoals spots, verhaallijn, personages, acteurs, scene, technieker, ...
Meteen na de voorstelling zal je ongetwijfeld al enkele impressies te horen krijgen van de kinderen.
Net doordat die sfeer zo concreet en visueel is, zal dit door de kinderen wel opgemerkt worden en als (eerste) impressie benoemd worden (als raar, gek, speciaal, ...).

Goed om weten is dat deze voorstelling eerder de kaart van het absurde trekt. Personages, thematieken en dialogen worden grotesk en humoristisch gebracht.
Het is dan ook goed meteen terug te koppelen en hen de info te geven dat theater diverse vormen en genres kent. Soms realistisch, soms dramatisch ...

Het kan interessant zijn even kort te verwijzen naar de voorbereiding van de voorstelling.
Hoe kunnen de leerlingen nu de titel of het promobeeld verklaren?

WIE ZIT ER IN DE PENNENZAK?

Tijdens het klasgesprek kan je met de leerlingen de personages nog eens extra duiden. Aan de hand van de tekening op pagina 3 of de foto's achteraan op pagina 20 en 21 kan je het gesprek verder uitbouwen.

Suggesties bij de tekeningen:
- Welke personage ken je?
- Wat was typisch voor dat personage?
- Hoe zag het personage er uit?
- Herken je iemand uit je persoonlijke leven in de personages?

- Kijk eens in je eigen pennenzak. Zitten er nog dingen in die we niet in de voorstelling terugzagen?
- Een gom kan niet zonder een potlood. Wie zou jou object nodig hebben?
- Wat zou de naam en eigenschap hiervan kunnen zijn?

GOM

BOLLEKE

1. Wissen

Deel de korte inhoud van de voorstelling uit aan de leerlingen. Laat hen met een dikke zwarte stift woorden wissen in de tekst.
Schrap zoveel mogelijk woorden tot er slechts enkele belangrijke woorden overblijft.

- Hoeveel woorden heb je nodig om te kunnen vertellen waarover de voorstelling gaat?

- Welke woorden zijn het belangrijkst om het verhaal te kunnen vertellen?

2. Woordmoord
(Ben ik een banaan)

"Besparen, we moeten besparen op woorden!"

Laat de leerlingen allemaal iets opschrijven wat in hun boekentas zit. Dus niet enkel in je pennenzak.
Schrijf dit op een klein papiertje en plak dit op het voorhoofd van je linkerbuurman of vrouw.
Verklap niet wat er op je briefje staat.

Kom zo snel mogelijk en in weinig mogelijk woorden te weten wie je bent door ja/nee vragen te stellen aan de klasgroep.

Maaaar, er werd bespaard op enkele woorden!

Namelijk op de woorden "euh" en "dus" en "ZO"
Deze woorden mag je dus niet gebruiken tijdens je zoektocht naar wie je bent.

Als je 1 van deze woorden toch uitspreekt gaat de beurt meteen door naar de volgende zonder antwoord op je vraag.

Blijf doorgaan met vragen stellen tot iedereen weet wie hij/zij is.

Euh, Zo! Succes dus!

BALPEN

DIERK

1. Leeglopen

Dierk begint leeg te lopen omdat er te veel woorden zijn.
Sommige dagen voelen we ons allemaal wel eens een beetje minder sterk of leger dan andere dagen.
Dan hebben we hulp nodig van vrienden of familie om terug vol en vrolijk te worden.

Laat enkele druppels inkt vallen op een blad papier.
De leerlingen blazen met een rietje de inktvlekken helemaal open in een spinachtige vormen die door elkaar lopen.
Als de inkt droog is kunnen de leerlingen zoeken of ze letters herkennen in de inktvlekken.
Dit zijn de beginletters van lieve , grappige en troostende woorden. Woorden waarmee je iemand kan troostend of aan het lachen kan brengen.

De leerlingen kunnen deze woorden aanvullen bij de letters die ze vonden in de vlek.

Soms is 1 woord al genoeg om iemand weer op te vrolijken.
Het is dus prima als je maar 1 woord vind in je web.

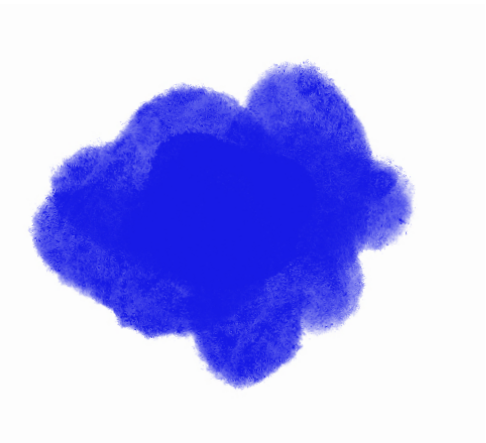

2. Dada!

"karawane jolifanto
bambla o falli bambla
grossiga m'pfa habla horem
egiga goramen
higo nloiko russula huju
hollaka hollala
anlogo bung
blago bung blago bung
bosso fataka bosso fataka"

Welk gevoel krijg je bij deze woorden?
Welke woorden klinken leuk en maken je vrolijk?
Van welke woorden krijg je rillingen?
Zelf als woorden niet bestaan wekken ze toch een bepaald gevoel op.

Laat de leerlingen 10 woorden verzinnen die nog niet bestaan. Laat je hand je pen volgen en verzin er op los. Schrijffouten bestaan niet!

Lees je leukste verzonnen woord voor aan de klasgroep en beschrijf het gevoel dat dit woord je geeft.
Is het gewoon dada en kul? Of heb je zonet een woord uitgevonden dat we nog misten en dringend in het woordenboek moet opgenomen worden?

POTLOOD

BONNNIE

1. Dromen op papier

Bonnie, Bolleke, Dopke en Dierk zitten samen met hun viertjes in een pennenzak.
Op welke plek zou jij met je 3 beste vrienden graag eens een tijdje vast willen zitten?
Schets deze plek met een potlood op een tekenpapier.
Droom eerst even lekker weg en start dan aan je tekening.

Maar zorg ervoor dat je je blad niet kan zien.
Teken geblinddoekt of zet een map voor je blad papier.
Hou dit vol tot op het einde.
Probeer echt echt echt niet te spieken.

Als je helemaal klaarbent met tekenen mag je kijken naar je kunstwerk. Toon je schetsen, kunstwerken. tekeningen, dromen aan elkaar en vertel wat je hebt getekend.

We gebruiken geen gom en geen slijper voor deze opdracht.
Enkel een potlood. (En een blinddoek.)

2. Een schets

“een tekening
een schets
een idee
een oefening
een repetitie
ik ben de droom van elk kladblad”

Deel kladpapier uit aan de leerlingen. Laat hen met een tekenpotlood een schets maken van wat ze allemaal gezien hebben tijdens de voorstelling.

Denk aan de zaal, de tribune met stoelen, het podium, de belichting. Zat er iemand achteraan aan de knopjes? Waren er gordijnen op het podium? Waren er trappen? Misschien kun je de mensen die naast je zaten erbij schetsen.
Zou je de geluiden of de muziek erbij kunnen schetsen?

Schets je leukste moment van de voorstelling op het podium.

Denk eraan, het is maar een kladblad en een schets.
Hierop bestaat geen juist of fout, hier mag alles!

STIFT

Hendrik de IVde van Lancaster-artline-waterman-parker-stabilo-schneider-schmidt, (elfde uitgave)

DOPKE

1. krachttraining met krachtwoorden

Wat zijn krachtwoorden?
Deze woorden kunnen op zich staan en hebben geen andere woorden nodig.
Krachtwoorden zijn woorden zoals SORRY en EPIC.
Denk terug aan de voorstelling.
Krachtwoorden kunnen zowel positief als negatief zijn.
Zoals een complimentje of een kwetsend woord.

Bedenk er klassikaal enkele die positief en negatief zijn.

Waar vinden we krachtwoorden terug in onze eigenomgeving? Kijk ook eens rond in je klaslokaal.

Misschien wel op je T-shirt, graffiti op straat of op de muren van de wc op school, Op protestborden op straat tijdens een betoging?...

Laat de leerlingen elk een krachtwoord bedenken waarmee ze de voorstelling zouden omschrijven. De leerlingen schrijven dit woord op een blad papier met een dikke stift. Hang deze allemaal kris kras boven, onder en naast elkaar aan de muur.
Alle woorden mogen er zijn, er is geen juist of fout.

2. Pennenzakkenrock

Een pennenzak is een soort metaverse. Een andere realiteit. Wat als er geen potlood, stift, gom en style werden gekozen door de makers. Hoe had de voorstelling er dan kunnen uitzien?

Verdeel de leerlingen in groepjes van 4.
Laat de leerlingen hun pennenzak eens heel goed door elkaar schudden. De leerlingen grabbelen blind elk 1 object uit hun pennenzak dat niet voorkwam in de voorstelling.
(Bijvoorbeeld een slijper of een inktenkiller.)

Verzin in je groepje elk een naam voor de 4 personages (Bijvoorbeeld Schneider Scherper de slijper. Of kleurtje het kleurpotlood.)

Bespreek in je groepje wat er kenmerkend of typisch is aan de 4 objecten en hoe deze zich in een personage zou kunnen weerspiegelen.

Laat de leerlingen in hun groepjes repeteren en zelf een mogelijke scène verzinnen voor de voorstelling. Elke scène start met de pennenzak die door elkaar word geschut. Laat hen van hieruit een gebeurtenis verzinnen.

Speel de verschillende scènes voor de andere leerlingen van de klas.

TIP INDIEN EXTRA TIJD

Laat de leerlingen enkele eenvoudige kostuumelementen knutselen met papier en karton, schaar en nietjesmachines. Hierdoor zien we wie wie is en is het voor de toeschouwer ook makkelijker om zich in te leven in de verschillende personages.
Een kostuum helpt een acteur ook om zich helemaal in te leven in zijn of haar rol.